

بررسی مهم‌ترین گسل‌های ایران

استان اردبیل

برگرفته از کتاب دانشنامه گسل‌های ایران
گروه زمین‌ساخت - سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

گسله حردسی یا مچی (Yanchi inferred fault)

به طول ۳۰ کیلومتر با راستای شمال خاور - جنوب باختر و سازوکار نامشخص در محدوده ۱۷ کیلومتری جنوب خاور اردبیل قرار دارد. گسله از میان تناوب توف و لایه‌لی توف و نهشته‌های کواترنری گذر می‌کند. در بخش جنوب خاوری گسله پانزده ساختارهای تقدیس و ناپدیسسی که در تناوب مارن و سنگ ماسه‌های نئوژن شکل گرفته‌اند، وجود دارد.

گسله سنگاورد (Sangavard fault)

به طول ۷۲ کیلومتر با راستای شمال شمال خاور - جنوب جنوب باختر با شیب بیش از ۷۰ درجه به سوی خاور و با سازوکار راست‌الغز چپ (خاکنده و سلفانی، ۱۳۷۷) در خاور شهرستان اردبیل قرار دارد.

در بخش‌های شمالی گسله سبب بریدگی گنازه‌های آتشفشانی آئوسن شده و پهنه‌های خرد شده و آتفه را به وجود آورده است. در حالی که به سمت جنوب گسله در مرز سنگ‌های پانزده در سوی خاور و نهشته‌های جوان کواترنری در بخش باختری قرار دارد. این گسله در خاور گسله باختر طالش و به موازات آن قرار دارد. این احتمال وجود دارد که گسله سنگاورد همراه با گسله باختر طالش در شکل‌گیری دشت اردبیل نقش داشته باشند. با توجه به این که گسله در پارگی از طول خود نهشته‌های کواترنری را بریده است، می‌توان آن را یک گسله جنبی در نظر گرفت.

گسله حمزولو (Hamzelo fault)

به طول ۵۵ کیلومتر با راستای خاوری-باختری با سازوکار نامشخص در شمال شهرستان گرمی در استان اردبیل قرار دارد. این گسله در عضوهای سازند زیوه به سن الیگومیوسن شامل شیل، سنگ ماسه و سنگ فورش عمل نموده است.

گسله حمزولو همراه با مجموعه‌ای از گسله‌های خاوری-باختری موازی خود مانند گسله‌های گرمی، مارن، خان باغی و خورسلوناغ در میان سنگ‌های تخریبی پهنه مفان عمل کرده‌اند. افزون بر این چین‌خوردگی‌های متعددی همچون ناپدیس گرمی، تقدیس خورسلوناغ و تقدیس دنگاش هم به موازات این گسله قرار دارند.

گسله ماسوله (Masuleh fault)

به طول ۶۲ کیلومتر با راستای شمال باختری - جنوب خاوری با شیب به سوی شمال خاور و سازوکار نامشخص (به گمان راست‌الغز) در جنوب شهرستان خلخال قرار دارد. این گسله، واحدهای گوناگونی نظیر سنگ‌های آتشفشانی پریمین بالایی را بر روی سنگ جوش، شیل و توف‌های ژوراسیک قرار داده است.

در بخش شمالی و جنوبی گسله پانزده ناپدیس و تقدیس‌هایی مشاهده می‌شود که دارای مجوری به موازات راستای گسله می‌باشند. همچنین گسله‌های دیگری به موازات این گسله می‌باشند که می‌توان به گسله وانو اشاره کرد که در بخش باختری این گسله قرار گرفته است.